

טיבט, אוגוסט 1950

אזפי הרים, אשר כל אחד מהם מגלם אל חי, מנינים על הארץ אשר כל גבר רביעי בה נזיר

שש מאות שנה לפני לידתו של ישו חי גוטאמא — הוא הבודהה. הוא היה אדם קדוש, נאצל ופאציפיסט. אולם הפאציפיזם לא הועיל לו כאשר התנפל מלך שכן על שבטו וערך בו טבח.

אחד משני מרכזי הקודש של הבודהיזם הוא טיבט. טיבט היא ארץ קדושה, דתית ופאציפיסטית. קשה להניח שהפאציפיזם יגן על טיבט מפני 800,000 החיילים של סין הקומוניסטית המתרכזים כיום על גבולותיה מתוך מטרה ברורה ומוצהרת להניף את הדגל האדום על ארמון הדאליי-לאמא.

כל גבר רביעי
"תארו לכם ים", אמר פעם החוקר אמונדסן, מגלה הקוטב הדרומי, "אשר רוחות חזקות מארבעה הכונים מכים בו גלים עצומים. תארו לכם שהמים קפאו בדיוק ברגע שהגלים הגיעו לשיאם. זוהי טיבט".

בין הרים עצומים אלה, שהגנו על טיבט מכל פלישה בהיסטוריה, חיים כ- 4,000,000 איש (המספר המדויק אינו ידוע). כל גבר רביעי באוכלוסייה זו — נזיר. אין עיר או כפר בטיבט אשר אין בהם מנזר אחד או שניים. כי טיבט היא ארץ המנזרים.

מנין נהירה המונית זו לשורות הנזיריים? סיבה ראשונה: הדת היא באמת האליף והתיו של הטיבטים, כנזירים כהד יוטות. הדת היא תעודת-חיים, שעשוע, מדע, מקצוע. אולם יש גם סבה שניה, פחות מופשטת: טיבט היא ארץ פיאור דלית. לאותם שאינם מבני האצולה פותחת הדת את הדרך היחידה לעליה בסולם החברה. ואכן, עליה עצומה — כי לא האצילים שולטים בטיבט, כי אם כוהני הדת, בני האלים.

העליה בסולם החברה איננה עיקר לכני טיבט. חשובה הרבה יותר העליה בסולם הנשמות. ואין זה דבר של מה בכך. כי נשמת האדם אינה מתה לעולם. במותו של אדם עוברת נשמתו לגופו של יצור חדש, הנולד באותו רגע. אם עשה האדם את הטוב בעיני האלים — עוברת נשמתו בגלגול הבא לתוך גופו של לאמא (כוהן דת), משם (בגלגולים הבאים) לגופם של לאמאים-מגלמים (כוהנידת אשר בה מתגלמת האלהות) עד שהיא מגיעה, בסוף הדרך הטובה, לנירואנה — היא האפס

תזמורת לאמאים בטכס דתי הפאציפיזם היפה ביותר...

קיבל על עצמו את עול החיים כדי לעזור לבני-האדם.

אדם אלוהי זה הוא, בן השאר, הדיקטאטור הכליכיל של טיבט. הוא יושב בהיכל מפואר, בעל מאות רבות של חדרים וארמנים (הקרוי "פוטאלא") בלהאסא, עיר הברכה של טיבט, השוכנת בגובה של 3630 מ' מעל פני הים, מרחק כמה מאות ק"מ מן הגבול הצפוני של הודו.

הדאליי-לאמא חי זה כמה אלפי שנים. אין הוא מת לעולם. עם מות גופו עוברת הנשמה לתוך גופו של וילד הנולד באותו רגע. מובן שלא קל למצוא את הוילד, כי הוא יכול להיוולד בכל מקום במדינה, אף למשפחה העניה ביותר. כל אוכלוסית המדינה משתתפת בחיפוש אחר הדאליי-לאמא החדש — חיפוש המתחיל רק שנה אחרי היולדו. כשמת הדאליי-לאמא האחרון, לפני מספר שנים, עברו שנתיים עד שנמצא הדאליי-לאמא החדש. (בינתיים קיוותה כל אם שבנה הוא הדאליי-לאמא, האל החי!) משנמצא השליט החדש, מביאים אותו ברוב פאר אל ארמונו, ועד הגיעו לגיל 18 שולט במקומו עוצר.

מכיון שהעוצר, ככל עוצר, עלול להתאהב במעמדו, רבים הדאליי-לאמאים המתים מוות פתאומי בדיוק בהגיעם לגיל הנכון. אמנם, הדאליי-לאמא האחרון הגיע לגיל 60 ושלט למעלה מ-40 שנה, אך כל ארבעת הדאליי-לאמאים שקדמו לו מתו לפני הגיעם לגיל 20.

איש אינו יכול לדבר עם הדאליי-לאמא בלי רשות. על בן האדם להישאר בנוכחותו כפוף לרצפה. אסור לשליט לשאת אשה, לטעום כוהל, אף לאכול בשר בלי טכס מיוחד. בכל ימיו הוא נוגע רק באשה אחת בידיו — "החזר זירה הקדושה" — אשה העזר מות בראש מנזר קטן והמסור גלת להפוך בני-אדם לחזירים.

הדאמא האדום
במרחק של 200 ק"מ ממערב ללהאסא שוכן הטאשי-לאמא. מבחינה דתית שווה הטאשי-לאמא למא במעמדו לדאליי-לאמא, אולם בעניינים חילוניים הוא כי סוף לדאליי-לאמא. בשנת 1924 נמלט הטאשי-לאמא לסיין, אחד רי שהתקוטט עם הדאליי-לאמא.

עתה טוענים הקומוניסטים הסיניים שנמצא אתם נער בן 12, שהוא התגלמותו של הטאשי-לאמא, הגולה. הקומוניסטים ניסו להשתמש בו כדי לעורר מרד בטיבט, אך עד כה בלי הצלחה. עתה יתכן שהלאמה האדום יאפשר לפלישה הקומיניסטית להתעטף באיצטלה כל-שהיא של חוקיות.

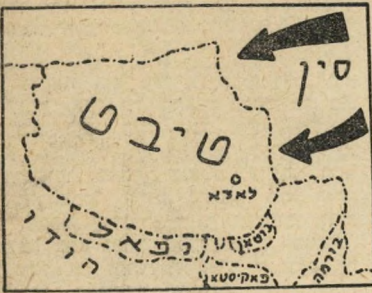
האל מטלפן
עד 1904 לא דרכה רגל אי-רופי על אדמת טיבט. מאז הצליחו אירופים מעטים לחדור לתוך המדינה, וגם לשוחח עם הדאליי-לאמא.

מאז חדרו גם הסימנים הראשונים של התרבות ה"מערבית" לטיבט. גלגליהתפילה (מיתקנים דתיים מיוחדים שהנזירים הבודהיסטים מוכבים אותם בידיהם, במקום לחזור על התפילה לוח האינוסופיות בפיהם) מובאים עתה (לפי השמועה) מחוץ לארץ ומופעי לים בסוללות חשמליות. לפני שנים אחדות הומין הדאליי-לאמא מכונית קטנה מהודו,

ויש גם קו טלפון בידד (מופעל גם הוא בסוללות חשמל) המחבר את להאסא עם הודו.

סנוניות ראשונות אלו לא שינו את חיי העם הטיבטי. במדינה כולה יש רק ארבעה רופאים. דרך כלל הלאמא הוא הרופא, בתפלות והשבועות.

שלושה ימים הם "בני מזל" בשבוע — יום ראשון, שני ורביעי. ביום אחר מסור כן מאד לצאת לדרך, כי הדבר עלול להביע את האלים. אם בכל זאת אין לדחות

את הנסיעה יש לשלוח את הבגדים אי החפצים ביום-המזל שלפני יום היציאה לדרך. בצורה זו אפשר לרמות את האלים ולשכנע אותם שהאדם כבר יצא לדרך. את המתים אין קוברים ואין שורפים בטיבט (אולי מפני שהאדמה סלעית והעצים מעטים במדינה). במקום זה מניחים אותם במקומות גבוהים, כמאכל לעוף השמים. עצמות מתים מפוזרות בכל רחבי המדינה (וגם במונגוליה).

בכמה מקומות נהוג שלאשה יש כמה בעלים בבת אחת, לרוב אחים. לעומת זה יש בעלים בעלי הרמון. המסים נגבים בשוין, אבל המדות והמשקלות לגביית המס מתחלפות לפי יחס השלטון למשלים המסים.

השליטים האמתיים

העיר להאסא מוקפת שלושה מנזרים — דרפונג, זרא וגאנדן — המכילים 20,000 נזירים — מספר השווה כמעט לכל אוכלוסית העיר עצמה. כל אחד ממנזרים אלה הוא עיר קטנה — מושבה של מאות בתים, אשר במרכזה בית מקדש.

מכיון שהלאמאים-המגלמים עסוקים בענייני קדוש, נתונה הנהלת המקדשים בידי לאמאים פשוטים (שאינם מגלמים אלים). לאמאים אלה הם השליטים שמאחורי הסמלכה. לא פעם בהיסטוריה ירדו על להאסא כדי לכפות את רצונם על הדאליי-לאמא עצמו. בפעם האחרונה קרה הדבר ב-1947, כשהלאמאים של מנזר זרא ניסו לגרש בכוח (ובלי הצלחה) את העוצר הנוכחי ולשים במקומו את העוצר הקודם, שסור לק מתפקידו מכיון שדגל בהגמוניה סינית על טיבט.

"הגיעה אלינו השמועה..."
לפני חדשים אחדים ביקר הסופר ההרפתקן לוואל טומאס בלהאסא. בחזרו לארצות הברית לקח עמו את האגרת הבאה של הדאליי-לאמא לנשיא טרומן:

"הגיעה אלינו השמועה כי שורר מצב מעצבי בעולם. השלום והאזרח נעדרים — וזה בגלל סכסוכים בין עמים ומריבות רבות. אנו, הממשלה והעם של טיבט, נעצבים מאד ומודאגים נוכח מצב העולם שכולנו חיים בו. רוצים אנתנו שיוודע בריבים כי אנחנו, כאן בטיבט, הארץ המוקדשת לדת, כל העם — כנזירים כהדיוטות — מתפללים בכל לבנו שאלוהים יעניק אושר ושלום-נצח לאנושות".

היועץ אז מה הגורל המאיים על טיבט?

ארמון הדאליי-לאמא בלהאסא...לא יגן מפני תותחים